

PVN-2024-14 Klage på Datatilsynets vedtak om ikke å slette en bekymringsmelding til barnevernet

Personvernemndas vedtak 27. januar 2025 (Marius Stub, Ruth Louise Osborg, Morten Goodwin, Malin Tønseth, Malgorzata Agnieszka Cyndecka, Heri Ramampiaro, Bjørn Aslak Juliussen)

ANONYMISERT VERSJON

Datatilsynets referanse: 23/00693-3

1. Sakens bakgrunn

Den [...] ble det sendt en bekymringsmelding til X barneverntjeneste. Bekymringsmeldingen gjaldt A, og det ble fremsatt påstander knyttet til trening og ernæring. Det ble også hevdet at foreldrene ikke tok barnets tilstand alvorlig.

Bekymringsmeldingen ble sendt av B, som er jevn gammel. Barneverntjenesten fant ingen reell grunn til bekymring og avsluttet saken etter første samtale.

As foreldre fremsatte 30. august 2021 krav om sletting av de personopplysningene som ble lagret i forbindelse med bekymringsmeldingen. Barneverntjenesten avsto kravet i brev 14. september 2021 til As foreldre v/advokat C. Etter en fornyet vurdering fastholdt barneverntjenesten avslaget i brev 17. desember 2021 til A, som da var 18 år.

Begrunnelsen for avslaget var blant annet at barneverntjenesten har en plikt til å dokumentere og arkivere det faktiske grunnlaget for de avgjørelser som treffes og de tiltak som iverksettes. Dette gjelder også bekymringsmeldinger, uavhengig av om de fører til noen tiltak. Det er uttrykkelig fastsatt i Riksarkivarens forskrift 19. desember 2017 nr. 2286 § 7-28 niende ledd bokstav d at bekymringsmeldinger skal bevares for ettertiden og ikke gjøres til gjenstand for kassasjon. Retten til å bli glemt, som er forankret i personvernforordningen artikkel 17 nr. 1, jf. artikkel 17. nr. 3, kan ikke lede til noen annen løsning. Arkivlovas regler om kassasjon og innskrenket rådighet går foran retten til sletting, jf. arkivloven § 9. Hensynet til den registrerte er for øvrig varetatt bl.a. ved at også familiens synspunkter er arkivert. Det vil derfor fremgå at saksdokumentene at opplysningene i bekymringsmeldingen var uriktige, og at de ikke ledet til noen tiltak fra barneverntjenestens side.

As foreldre tok senere ut forliksklage mot B med krav om oppreisningserstatning på grunnlag av de krenkelser som bekymringsmeldingen påførte henne. I rettsforlik erkjente B at det ikke var faktisk grunnlag for påstandene hun fremsatte i bekymringsmeldingen.

A og As foreldre påklaget barneverntjenestens avslag i brev til Datatilsynet 16. februar 2023. Datatilsynet avsto kravet om sletting i vedtak 1. juni 2023 under henvisning til barneverntjenestens arkivplikt, jf. personvernforordningen artikkel 17 nr. 3 bokstav b (rettslig forpliktelse) og/eller d (arkivformål), og avsluttet saken uten å gjøre nærmere undersøkelser, jf. artikkel 57 nr. 1 bokstav f.

A og As foreldre påklaget vedtaket 19. juni 2023. Klagen ble utdypet i brev 18. september 2023. Datatilsynet vurderte klagen, men fant ikke grunnlag for å endre sin avgjørelse og oversendte saken til Personvernemnda 16. mai 2024.

Partene ble orientert om saken i brev fra nemnda, og fikk anledning til å komme med kommentarer. A og As foreldre har gitt sine merknader i brev til nemnda 20. juni 2024. X barneverntjeneste har ikke gitt noen kommentarer.

Saken ble behandlet i nemndas møte 27. januar 2025. Personvernemnda hadde følgende sammensetning: Marius Stub (leder), Ruth Louise Osborg (nestleder), Morten Goodwin, Malin Tønseth, Malgorzata Agnieszka Cyndecka, Heri Ramampiaro og Bjørn Aslak Juliussen. Utredningsleder Anette Klem Funderud var også til stede.

2. A og As foreldre sitt syn på saken i korte trekk

De gjør gjeldende at opplysningene i barnevernssaken bør slettes.

Prinsipalt anføres det at de aktuelle dokumentene bør kasseres. Det vises til at melder har erkjent at det ikke var faktisk belegg for de sjikanerende påstandene i meldingen. I et slikt tilfelle må hensynet til familiens rett til å legge denne saken bak seg tillegges større vekt enn de hensyn som tilsier at dokumentet bør arkiveres. At disse hensynene må avveies mot hverandre, har støtte i Riksarkivarens forskrift 19. desember 2017 nr. 2286 § 7-1 bokstav c.

Subsidiært bør iallfall de uriktige opplysningene slettes. At dokumentet er arkivverdig, er etter praksis ikke til hinder for at enkeltopplysninger kan kreves slettet. Det vises til PVN-2022-19.

Datatilsynet har vist til PVN-2023-20, PVN-2022-19, PVN-2020-22, PVN-2020-18, PVN-2020-17 og PVN-2020-10 til støtte for sitt syn. Disse sakene har begrenset interesse i den foreliggende sak. Kunstig intelligens kan øke risikoen for misbruk av informasjon, selv om den er forsvarlig lagret. Derfor må individers ønske om å få opplysninger slettet, tillegges noe større vekt enn tidligere. Barnevernstjenesten har ikke underbygget nærmere hvorfor behovet for å arkivere et dokument med uriktige opplysninger fremsatt i sjikanehensikt, bør tillegges større vekt enn den registrertes ønske om sletting. En teoretisk mulighet for at dokumentasjonen kan ha interesse på et senere tidspunkt, kan ikke være tilstrekkelig.

3. Personvernemndas vurdering

3.1 Rettslig utgangspunkt

All behandling av personopplysninger hos barneverntjenesten må ha behandlingsgrunnlag i ett av alternativene i personvernforordningen artikkel 6. Ved behandling av opplysninger som angitt i artikkel 9 nr. 1, må det i tillegg foreligge behandlingsgrunnlag i ett av alternativene i artikkel 9 nr. 2. Det er den behandlingsansvarlige som må ha behandlingsgrunnlag. I denne saken er det kommunen.

Nemnda legger til grunn at barneverntjenesten kan behandle opplysninger om barn og foreldre med hjemmel i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e (utøve offentlig myndighet), samt artikkel 9 nr. 2 bokstav b (oppfylle sine forpliktelser på området sosialrett), i den grad dette er tillatt etter nasjonal rett.

Barneverntjenestens oppgaver og plikter reguleres av flere lover. De mest sentrale bestemmelsene er gitt i lov 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern (barnevernsloven) og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). Det fremgår av barnevernsloven § 13-6 at organer som utfører oppgaver etter loven, kan behandle personopplysninger når det er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven. Det fremgår uttrykkelig av bestemmelsen at dette også omfatter opplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9. Bestemmelsen er ny, og den gjaldt ikke på det tidspunktet forvaltningen fikk bekymringsmeldingen, og heller ikke på det tidspunktet kravet om sletting ble fremsatt. Personvernemnda skal imidlertid legge gjeldende rett til grunn for sin avgjørelse. Noen praktisk betydning får likevel ikke dette, for barnevernsloven § 13-6 første ledd første punktum er en videreføring av det som var gjeldende rett på tidspunktet for barneverntjenestens behandling av denne saken, jf. barnevernloven 1992 § 6-7 c første ledd.

Det følger av barnevernsloven § 2-1 at barneverntjenesten skal gjennomgå innkomne bekymringsmeldinger snarest, og senest innen én uke etter at de er mottatt. Barneverntjenesten skal videre vurdere om en bekymringsmelding skal følges opp med en undersøkelse etter § 2-2. Personvernemnda legger derfor til grunn at barneverntjenesten hadde behandlingsgrunnlag i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c (oppfylle en rettslig forpliktelse), jf. nr. 3, til å behandle bekymringsmeldingen da det ble innledet en undersøkelsessak. Etter at undersøkelsessaken ble avsluttet, er formålet med fortsatt oppbevaring av opplysningene begrunnet i arkivformål i tråd med bestemmelsene i arkivlova. Det følger av forordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b at en viderebehandling av opplysninger for arkivformål i allmennhetens interesse, ikke anses uforenlig med det opprinnelige formålet. Dette er heller ikke bestridt fra familiens side.

3.2 Sletting av bekymringsmelding

Personvernforordningen artikkel 17 nr. 1 gir den registrerte rett til å få opplysninger om seg slettet på visse vilkår. Artikkel 17 nr. 3 bokstav b og d gjør imidlertid unntak fra retten til sletting dersom behandlingen av personopplysninger er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse (bokstav b) eller for arkivformål i allmennhetens interesse (bokstav d).

I Prop. 56 LS (2017-2018) s. 81 drøftes rekkevidden av disse unntakene slik:

«Artikkel 17 nr. 3 bokstav d gjør på samme vilkår som i artikkel 14 nr. 5 bokstav b unntak fra retten til sletting. Den registrerte har altså ikke krav på sletting dersom dette vil umuliggjøre eller i alvorlig grad hindre oppfyllelsen av formålene med behandling for arkiv, forskning og statistikk i samsvar med artikkel 89 nr. 1. Det kan videre nevnes at den registrerte heller ikke har rett til sletting dersom behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse etter unionsretten eller nasjonal rett eller for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse, jf. artikkel 17 nr. 3 bokstav b. Dette innebærer at arkivlovas regler om kassasjon og innskrenket råderett på samme måte som i dag vil gå foran retten til sletting, jf. § 28 første ledd i dagens lov. I motsetning til gjeldende personopplysningslov gir forordningen ingen kompetanse for Datatilsynet til å fatte vedtak om sletting som går foran arkivlovgivningen, sml. gjeldende personopplysningslov § 27 tredje ledd og § 28 fjerde ledd.»

Dette innebærer at familien ikke kan kreve at opplysningene om A slettes fra barneverntjenestens arkiv dersom barneverntjenesten er pålagt arkivplikt for disse opplysningene i arkivlova.

Arkivlova med forskrifter har regler om arkivering og bevaring av dokumenter. Formålet med loven angis slik i § 1:

«Føremålet med denne lova er å tryggja arkiv som har monaleg kulturelt eller forskningsmessig verdi eller som inneheld rettsleg eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon, slik at desse kan verta tekne vare på og gjorde tilgjengelege for ettertida».

Det fremgår vidare av Riksarkivarens forskrift 19. desember 2017 nr. 2286 § 7-1 bokstav c at formålet med reglene i kapittel 7 om bevaring og kassasjon blant annet er å «sikre at arkiv ikke blir kassert før rettslige og forvaltningsmessig dokumentasjonsbehov er bortfalt».

Det er på det rene at bekymringsmeldingen er undergitt arkivplikt. Dette innebærer blant annet at det gjelder et kassasjonsforbud, jf. arkivlova § 9 bokstav c. Arkivmateriale kan ikke kasseres med mindre dette følger av arkivlova, forskrifter gitt med hjemmel i arkivlova, eller etter særskilt kassasjonstillatelse fra Riksarkivaren.

I forskriften § 7-23 første ledd heter det:

«§ 7-23.Vurdering av merbevaring

(1) Bestemmelsene i dette kapittelet angir hvilke sakstyper som skal bevares for ettertiden og som derfor ikke kan gjøres til gjenstand for kassasjon. Bestemmelsene er minimumskrav. Det er opp til den enkelte kommune og fylkeskommune å avgjøre om den ønsker å bevare mer dokumentasjon, fra en eller flere sakstyper, enn det denne forskriften pålegger.»

Det fremgår av denne bestemmelsen at arkivmateriale i de sakstyper forskriften nevner, ikke kan gjøres til gjenstand for kassasjon. I slike sakstyper vil det derfor ikke være rettslig adgang til sletting. I andre sakstyper vil et krav om sletting måtte vurderes etter forordningen artikkel 21 nr. 1. Det betyr at det må foretas en avveining av om det foreligger tvingende berettigede grunner for behandlingen som går foran den registrertes interesser, rettigheter og friheter.

Datatilsynet har lagt til grunn at tilsynet ikke har «kompetanse til å overprøve om, hvordan og i hvilken grad, de ulike forvaltningsorganene løser sine oppgaver på en faglig forsvarlig måte i samsvar med gjeldende særlovgivning», og at tilsynet heller ikke kan «overprøve forvaltningens vurdering av hvilke dokumenter som er omfattet av arkivplikten». Nemnda er ikke enig i denne vurderingen. Det er Datatilsynet som er tilsynsmyndighet når det gjelder krav om sletting etter artikkel 17. Det innebærer at Datatilsynet blant annet skal ta stilling til rekkevidden av unntakene som følger av artikkel 17 nr. 3. Dette gjelder også krav om sletting av arkiverte dokumenter hos offentlige myndigheter. En annen sak er at forvaltningens egen vurdering av om opplysningene er nødvendige for arkivformål, ofte vil måtte tillegges atskillig vekt.

I forskriftens kapittel 7 del III er det fastsatt hvilke sakstyper som ikke kan slettes, jf. § 7-23 første ledd. Forskriften § 7-28 inneholder generelle bevarings- og kassasjonsbestemmelser for

området «opplæring og oppvekst» i kommunen, og det fremgår her at det er ulike regler for blant annet barnehager, skoler og barnevern når det gjelder hvilke opplysninger som er undergitt arkivplikt og som i tilfelle skal langtidsbevares.

Forskriften § 7-28 niende ledd gjelder barnevern og lister opp hvilke opplysninger som er arkivpliktige. Bokstav d første strekpunkt lyder slik:

«d. Om enkeltindivider bevares følgende dokumentasjon:

- Bekymringsmeldinger hos barnevernstjenesten uansett om meldingene fører til sak eller blir henlagt.
- [...]»

For opplysninger som i henhold til arkivlova og arkivforskriften skal langtidsbevares, er behandlingsgrunnlaget for arkivering artikkel 6 nr. 1 bokstav c (rettslig forpliktelse) og artikkel 9 nr. 2 bokstav j, jf. personopplysningsloven § 9.

Begrunnelsen for arkivplikten etter denne bestemmelsen er å dokumentere grunnlaget for de beslutninger barneverntjenesten tar, og for å dokumentere den individuelle oppfølgingen barnet får. Dette kan også være viktig for barnet selv, dersom det senere oppstår spørsmål om barnet fikk den oppfølging det hadde krav på i henhold til barnevernsloven. Dokumentasjonen er for øvrig også viktig for å kunne etterprøve om barneverntjenesten har oppfylt meldeplikten til andre hjelpeinstanser.

Retten til sletting etter forordningen artikkel 17 nr. 1 gjelder som nevnt ikke dersom behandlingen av personopplysninger er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse (artikkel 17 nr. 3 bokstav b) eller for arkivformål i allmennhetens interesse (artikkel 17 nr. 3 bokstav d). Disse vilkårene er oppfylt i denne saken. På denne bakgrunn er nemnda enig med Datatilsynet i at bekymringsmeldingen til X barneverntjeneste [...] ikke skal slettes.

Subsidiært har A og As foreldre anført at opplysningene i dokumentet må slettes, jf. PVN-2022-19. Etter nemndas syn kan heller ikke denne anførselen føre frem. De opplysninger som fremgår av dokumentet, inngår i det faktiske grunnlaget for barneverntjenestens behandling av bekymringsmeldingen. Å slette opplysningene vil umuliggjøre eller iallfall i vesentlig grad vanskeliggjøre oppfyllelsen av arkivformålene.

3.3 Retting av bekymringsmelding

Personvernforordningen artikkel 5 fastsetter prinsipper for behandling av personopplysninger. I artikkel 5 nr. 1 bokstav d fremgår det at opplysningene skal være korrekte og om nødvendig oppdaterte og at det må treffes ethvert «rimelig tiltak» for å sikre at personopplysninger som er uriktige med hensyn til formålene de behandles for, uten opphold slettes eller rettes.

Personvernforordningen artikkel 16 gir den registrerte rett til retting:

«Den registrerte skal ha rett til å få uriktige personopplysninger om seg selv rettet av den behandlingsansvarlige uten ugrunnet opphold. Idet det tas hensyn til formålene med behandlingen skal den registrerte ha rett til å få ufullstendige personopplysninger komplettert, herunder ved å framlegge en supplerende erklæring.»

Bekymringsmeldingen gjengir den beskrivelsen som B formidlet til barneverntjenesten. Selv om det i ettertid har vist seg at denne beskrivelsen helt eller delvis var uriktig, gir ikke

personvernforordningen hjemmel for å endre den. Det tilligger verken Datatilsynet eller Personvernemnda å vurdere hvorvidt den beskrivelse som fremkommer i bekymringsmeldingen, er korrekt eller ikke. As og foreldrenes innvendinger er imidlertid lagret i barneverntjenesten arkiv. Samlet sett gir derfor sakens dokumenter et dekkende bilde av barnevernets beslutningsgrunnlag. På denne bakgrunn legger nemnda til grunn at familien har fått oppfylt kravet om retting, jf. personvernforordningen artikkel 16 annet punktum. Et tilsvarende syn er lagt til grunn av Personvernemnda i sakene PVN-2023-04, PVN-2023-06, PVN-2023-27 og PVN-2020-22.

A og As foreldre gis ikke medhold i klagen.

Vedtaket er enstemmig.

3.4 Konklusjon

Klagen tas ikke til følge.

Oslo, 27. januar 2025

Marius Stub
leder